

Jezus gevangengenomen

Periodethema: Lijden en sterven
Mattheus 26: 36-66

VOORAF

In het begin van Matth. 26 lezen we dat de Heere Jezus opnieuw met Zijn discipelen spreekt over Zijn gevangenneming en kruisiging (vers 1-2). Hij is Zich dus heel goed bewust van alles wat er met Hem gebeuren gaat. Het Sanhedrin vergadert ondertussen over de plannen om de Heere Jezus te doden. De vergadering besluit te wachten tot na het Pascha, maar de Heere Die alles leidt naar Zijn raad zal zorgen dat het gebeurt tijdens de feestdagen (vers 3-5). Al voordat de Heere Jezus de laatste paasmaaltijd met Zijn discipelen gebruikt, heeft Judas zich bij de overpriesters gemeld om zijn Meester te verraden (vers 14-16). Tijdens dit Pascha merkt Judas dat de Heere Jezus alles van zijn verraad al weet (vers 21-25). Toch krijgt hij geen berouw. Hij volhardt op de ingeslagen weg van de dood. Nog diezelfde nacht geeft hij Christus in Gethsémáné de verraderskus.

UITLEG VAN DE TEKST

Na het Pascha gaat Christus met Zijn discipelen naar de Olijfberg (vers 30 en 36). Zij lopen door totdat zij in Gethsémáné aangekomen zijn. Gethsémáné is een hof met olijfbomen op de Olijfberg. Gethsémáné betekent olijvenpers. Het is voor de Heere Jezus en Zijn discipelen een bekende plek (vergelijk Luk. 22: 39; denk ook aan het feit dat Judas weet dat hij zijn Meester hier moet zoeken). Christus zal hier bidden tot Zijn Vader. Daarbij laat Hij Zijn discipelen ergens in de hof achter. Alleen Petrus en de beide zonen van Zebedeüs (Jakobus en Johannes, zie Mark. 10: 35) mogen mee. Aan deze drie discipelen laat de Meester iets merken van Zijn intense verdriet en angst en ontzetting. Hij schaamt Zich er niet voor tot hen te

zeggen: 'Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe' (vers 37-38). Hij vraagt hun zelfs of zij met Hem willen waken, zodat Hij niet alleen zal zijn. Dan loopt Hij iets verder door, om in de eenzaamheid biddend Zijn strijd te strijden (vers 39). Als we in gedachten Gethsémáné binnengaan, betreden we als het ware heilige grond. Wat is het aangrijpend dat het bloedige zweet Hem hier uitbreekt (zie Luk. 22: 44). Wat is het aangrijpend dat Gods Zoon zo bitter moet lijden. Wie weet welke angsten Hem verscheurd hebben? Wie begrijpt hoe zwaar de strijd Hem valt? En toch, de komende morgen zal het nog veel erger worden. Nu spreekt Hij Zijn Vader nog aan als Mijn Vader (vers 39). Aan het kruis zal de bittere klacht klinken: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Wat heeft Christus er veel voor over gehad om de Zaligmaker van Zijn Kerk te zijn! In het gebed dat Hij in Gethsémáné bidt, valt het op dat Hij ook aan Zijn Vader vertelt hoe onmogelijk zwaar het komende lijden en sterven Hem valt. Het benauwt Hem zo dat Hij vraagt of Zijn Vader Hem deze bittere drinkbeker zal besparen. Hij doet als de dichter van Psalm 38: 10: 'Heere, voor U is al mijn begeerte; mijn zuchten is voor U niet verborgen.' Zo lezen we later ook in Filip. 4: 6 '...Laat uw begeerten in alles door bidden en smeken met dankzegging bekend worden bij God.' Is de Heere Jezus het oneens met Zijn Vader nu het erop aan komt? Wordt Hij nu opstandig? Is Hij hier ongehoorzaam aan Zijn Vader? Nee! Dat blijkt ook uit het verdere van Zijn gebed: '... Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt' (vers 39). Ontroerende woorden hierover vinden we in Hebr. 5: 7-9. Daar verwoordt de Hebreeënschrijver de intense worsteling die Christus in Gethsémáné doorworsteld

heeft. Daar lezen we dat Hij uit hetgeen Hij geleden heeft gehoorzaamheid geleerd heeft. Daar staat dat Hij door Zijn volkomen gehoorzaamheid (juist hier in Gethsémané!) de Oorzaak is van de eeuwige zaligheid van allen die Hem gehoorzaam zijn. Als de Heere Jezus na verloop van tijd terug komt bij Petrus, Jakobus en Johannes ziet Hij dat zij in diepe slaap gevallen zijn (vers 40). Hij heeft hun wel gevraagd met Hem te waken en te bidden, maar nu blijkt wat daarvan terecht komt. Opnieuw spoort Hij hen aan te waken en te bidden. Daarbij waarschuwt Hij hen voor de zwakheid van het vlees. Bij het vlees moeten we hier niet denken aan onze zondige natuur (zoals bijvoorbeeld in Gal. 5 waar het gaat over de strijd tussen de geest en het vlees), maar aan ons menselijke lichaam of onze menselijke natuur met al zijn zwakheid en noden (lichamelijk en psychisch). Hoe zwak de menselijke natuur is, zien we maar al te goed aan de discipelen. Zij zijn van plan met hun Meester te waken (hun geest is gewillig). Toch worden zij overmand door hun vermoeidheid. Gods Zoon weet uit eigen ondervinding hoe zwak de menselijke natuur is. Dat zien we hier in Gethsémané. Hij, Die volkomen God is, wilde in alles aan ons mensen gelijk worden, met uitzondering van de zonde. Wanneer Christus met Zijn discipelen gesproken heeft, zondert Hij Zich opnieuw af om in het gebed te worstelen met Zijn Vader (vers 42). Zijn angst en ontzetting zijn nog niet minder geworden. Als Hij weer smekend op de grond ligt (zie bijv. Mark. 14: 35) bidt Hij ongeveer dezelfde woorden als de vorige keer. Hij blijft aanhouden in het gebed. Wanneer Hij na verloop van tijd weer bij Zijn discipelen komt, blijken zij opnieuw in slaap gevallen te zijn (vers 43). Hij keert terug naar de eenzaamheid, door bittere benauwdheid gedreven tot gebed (vers 44). Hij houdt aan, totdat Zijn Vader Hem versterkt. Als Hij voor de derde keer terugkomt bij Petrus, Jakobus en Johannes merken we dat het rustig is geworden in Zijn hart. Hij is innerlijk geheel gereed voor alles wat Hem nu te wachten staat. Als Hij tot Zijn discipelen zegt: 'Staat op, laat ons gaan', geeft Hij niet het sein om te vluchten, maar om Zich over te geven aan de naderende vijand (vers 45-46). Overigens: in vers 45 zegt de Heere Jezus nadrukkelijk dat Hij, de enige Mens zonder zonde, wordt overgeleverd in de handen van de zóndaren om als Zondeloze door zóndaren veroordeeld te worden. Wat heeft Hij Zich diep willen vernederen! We krijgen de indruk dat Judas doet alsof hij 'toevallig' in de buurt is (onder andere uit de wijze waarop hij zijn Meester begroet), maar Gods Zoon weet wel beter. Judas is het die de gewapende menigte naar Gethsémané heeft geleid (vers 47). Uit het feit dat zij de Heere Jezus zoveel gewapende mannen komen arresteren, blijkt wel hoe bang

zij voor Hem zijn. Als de Heere Jezus en Judas elkaar zien, doet Judas alsof hij zijn Meester wil groeten, zoals altijd. Christus, Die dwars door Judas heen ziet (vergelijk bijv. vers 46), laat het gewillig toe! Wat een zelfverloochening (vers 48-49)! Zelfs nu treedt Hij Zijn volgeling, die Hem verraadt, tegemoet met liefde (vers 50). Hij noemt hem zelfs nu nog vriend (in het Grieks: metgezel). Nogmaals doet Hij een beroep op Judas' geweten: 'Waartoe zijt gij hier?' Met andere woorden: 'Wat kom je hier eigenlijk doen? Besef je wel wat je aan het doen bent?' Maar Judas toont geen berouw. Ondertussen gaan de soldaten tot actie over. Zij nemen Gods Zoon gevangen. De discipelen zijn totaal overrompeld door alles wat zij zien en horen. Maar als zij zien dat de tempelwachters zich vergrijpen aan hun Meester, springt een van hen voor Hem in de bres. Het is Simon Petrus (zie Joh. 18: 10; hier wordt ook de naam van de verwonde dienstknecht van de hogepriester genoemd: Malchus). Hij trekt het zwaard dat hij bij zich heeft uit de schede en begint erop los te slaan. Een van de vijanden weet op het laatste moment de dodelijke slag van Petrus' zwaard te ontwijken. Toch wordt hij nog geraakt. Zijn oor ligt bloedend op de grond. Ook hier heeft Christus Zijn vijanden lief. We weten uit Luk. 22: 51 dat Hij Malchus' oor geneest. Hoe goed Petrus het ook bedoelt als hij gaat vechten, zijn Meester gebiedt hem zijn zwaard weer op te bergen. Waarom mag Petrus zich niet verzetten tegen Christus' gevangenneming? Allereerst omdat Gods Woord vervuld moet worden, waarin Christus' lijden en sterven al geprofeteerd is (zie vers 54). Vervolgens ook omdat je je niet met geweld tegen het wettige gezag mag verzetten (vergelijk Rom. 13: 1-2). In dit verband moeten we vers 52 lezen: 'Want allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan.' De overheid zal doodslag en opstand tegen het bevoegde gezag straffen. Het zou Petrus duur komen te staan als hij straks van doodslag beschuldigd zal worden. Tenslotte wijst Christus Zijn discipel erop dat Hij niet afhankelijk is van Petrus' zwaardkunst. Hij en Zijn Vader zijn Zelf wel in staat Zichzelf te verdedigen als zij dat willen. Als Hij erom zou vragen, zal Zijn Vader Hem kunnen beschermen door middel van ontelbare engelen (vers 53). Maar nu is het moment gekomen dat Hij alleen over zal blijven om Zichzelf vrijwillig op te offeren als het Lam van God. Ja, nu laten zelfs al Zijn discipelen Hem in de steek. En toch: zelfs dit is de vervulling van een van de profetieën uit de heilige Schrift, een profetie waarover de Meester diezelfde avond tijdens het Pascha nog met Zijn discipelen gesproken heeft (zie Matth. 26: 31 met de verdere verwijsteksten). Nu is Gods Zoon de rust Zelf. Van de radeloze angst en ontzetting toen Hij bloed zweette, merken we nu niets meer. Zelfs tegenover de vij-

andige mensenmenigte getuigt Hij dat Hij zo Gods Woord in vervulling laat gaan: 'Doch dit alles is geschied, opdat de Schriften der profeten zouden vervuld worden' (vers 55-56).

De Heere Jezus wordt naar het huis van Kajafas, de hogepriester, gebracht. Daar wordt Hij door de leden van het Sanhedrin verhoord.

Petrus volgt de Heere Jezus op afstand. Uit de andere evangeliën weten we dat ook Johannes in de buurt van de Heere Jezus probeert te komen. Mattheüs schrijft alleen over Petrus. Het lukt Petrus, evenals Johannes, om de binnenplaats van het paleis van de hogepriester op te gaan. Daar begeeft hij zich tussen de knechten van de hogepriesters. Petrus wil graag weten hoe het afloopt.

Intussen probeert men binnen in het paleis een beschuldiging tegen de Heere Jezus te formuleren. Men heeft al eerder besloten dat Jezus moet sterven, alleen de beschuldiging heeft men nog niet rond. Men begrijpt dat men tot een valse beschuldiging over zal moeten gaan, omdat men de bewijsvoering niet rond krijgt. Men vindt geen twee getuigen die hetzelfde zeggen. Dat laatste was volgens de Joodse wet wel verplicht (Deut. 17 en 19). Als de verschillende getuigen elkaar tegenspraken, was het getuigenis ongeldig.

Na lang vergaderen komen er eindelijk twee valse getuigen die zeggen dat Jezus godslasterlijke dingen heeft gezegd. Hij zou gezegd hebben dat Hij de tempel van God zou afbreken en deze in drie dagen zou opbouwen. Omdat deze getuigen de woorden van de Heere Jezus niet juist weergaven en begrepen, worden ze door Mattheüs terecht valse getuigen genoemd. De Heere sprak over de afbraak en de opstanding van Zijn lichaam. Wel voorzegde de Heere Jezus de verwoesting van de tempel.

De Heere Jezus zwijgt als de beschuldiging klinkt. Om zijn woorden kracht bij te zetten gaat de hogepriester staan. Dit verandert aan Jezus' houding niets. Hij zwijgt. Dan doet de hogepriester nog een laatste poging om een bekentenis af te dwingen. Hij vraagt of de Heere Jezus onder ede wil verklaren of Hij de Christus is, de Zoon van God. Dan kan de Heere Jezus niet zwijgen. Hij zegt: 'Gij hebt het gezegd.' De Heere Jezus voegt er echter nog iets aan toe. Het Sanhedrin zal er achter komen dat Jezus de Zoon van God. Ze zullen zien hoe Hij als Rechter zal regeren en zal terugkomen op de wolken van de hemel. Als de hogepriester dit hoort, scheurt hij zijn kleren als teken van droefheid. Volgens hem is het bewijs van godslastering gegeven. Getuigen zijn niet meer nodig. Daarna laat de ho-

gepriester het Sanhedrin zeggen dat de Heere Jezus des doods schuldig is. Jezus wordt daarop vernederd door de knechten van het Sanhedrin. Zij spuwen Hem in Zijn gezicht, ze slaan Hem en ze bespotten hem.

TER OVERWEGING

- Gethsémané geeft ons een indruk ervan hoe onmogelijk zwaar en hoe hels intens de Heere Jezus moest lijden om alles te volbrengen wat volbracht moest worden om Zijn Kerk zalig te maken. Het laat zien hoe erg God onze zonden, waarvoor Zijn Zoon zo moest lijden, vindt. Probeer iets daarvan ook aan de kinderen door te geven. Als we Gethsémané leren 'verstaan', wordt het een krachtige aansporing om onze zonden te haten en de Zaligmaker hartelijk liefhebben en bewonderen.
- Wat valt door alles heen de volkomen gewilligheid en gehoorzaamheid van de Heere Jezus op, zelfs als Hij Zijn Vader vraagt of het mogelijk is dat deze bittere drinkbeker aan Hem voorbij zal gaan. Omdat Hij volkomen gehoorzaam is geweest, is er bij Hem vergeving voor onze ongehoorzaamheid. Dit heerlijke evangelie van Gethsémané mogen we aan de kinderen vertellen. Uit het feit dat Gods Zoon zelfs vraagt of er een mogelijkheid is dat Hij de bittere beker van Zijn lijden en sterven niet zou hoeven te drinken, mogen we afleiden dat we werkelijk ál onze noden en begeerten aan Hem bekend mogen maken. We mogen de kinderen voorhouden dat zij niets voor de Heere hoeven achter te houden. Tegelijkertijd leert Christus' gebed ons en onze kinderen dat we altijd erbij zullen bidden: 'Uw wil geschiede.'
- Aan de in slaap gevallen discipelen in Gethsémané zien we wat ervan terecht komt als het van ons bidden af zou hangen. De Enige Die blijft waken en bidden is de hemelse Hogepriester Zelf. Zijn Kerk wordt gedragen door Zijn voortdurende voorbede (vergelijk Rom. 8: 34). Tegelijkertijd klinkt ook in onze dagen de ernstige oproep tot jong en oud: 'Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.' Juist omdat het vlees zwak blijft, ook als de geest gewillig gemaakt is.
- Juist als de vijand meent alles te winnen en als de discipelen vrezen dat het helemaal verkeerd afloopt, blijkt dat het God niet uit de hand loopt. Zowel voorafgaand aan, als temidden van de gebeurtenissen laat de Heere Jezus merken dat Hij van tevoren wist wat er zou gebeuren. Alle nadruk valt erop, dat juist zo Gods profetieën in het Oude Testament vervuld worden. Ook nu zorgt de Heere voor de vervulling van Zijn beloften in Zijn Woord, ook als de omstandigheden het tegendeel lijken te bewijzen.

- Het is aangrijpend dat de Heere Jezus wordt veroordeeld omdat Hij de waarheid spreekt. Dat laat iets zien van de leugenachtigheid van het Sanhedrin. Zij zijn hier een beeld van de mensheid. Wij hebben de waarheid verdraaid en zijn de leugenaar van de beginne gevolgd. Het Sanhedrin wil daar niet aan. Laten wij de waarheid geloven en de leugen verwerpen. Laten wij onze schuld belijden en in de Heere Jezus het leven zoeken.
- In sobere bewoordingen mag worden verteld hoe vreselijk de vernedering van de Heere Jezus is. Laten we ons er over verwonderen dat Hij dit alles over Zich heen liet komen om zo de straf op de zonden te kunnen dragen.

GELOOFSLEER

De geschiedenis in de hof van Gethsémané leert ons dat Jezus niet alleen lichamelijk, maar ook

naar Zijn ziel diep en bitter heeft geleden. De Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 21 wijst op dit lijden naar de ziel, met een verwijzing naar deze geschiedenis. Hij voelde daar de verschrikkelijke straf over de zonde. Aangezien de mens naar lichaam en ziel gezondigd heeft, moest Christus ook naar lichaam en ziel lijden. Het andere moment van diep zielenlijden is wanneer Hij uitroept aan het kruis: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten.' Het lijden van Christus is daarom niet zomaar te vergelijken met het lijden van martelaren. Gelovigen die lijden mogen weten van de steun en nabijheid van de Vader. Jezus Christus moest deze steun missen. Hij leed niet slechts onder mensenhanden, maar onder de toorn van God over de zonde van de mensheid. Zijn strijd in Gethsémané laat zien dat Hij Zich hiervan bewust was.